

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te Houthalen-Helchteren

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	14159
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Els Gijbels
adres		Maastrichtsestraat 12 - 3530 HOUTHALEN- HELCHTEREN
telefoon		011-52.18.14
fax		011-60.55.59
e-mail		secretariaat@debiekorf.be
website/URL		www.debiekorf.be
	Bestuur van de instelling	965161 - Kath. Basisond. Helchteren te HELCHTEREN
adres		Maastrichtsestraat 12 - 3530 HELCHTEREN
	Scholengemeenschap	118976 - Erika Houthalen-Helchteren te HOUTHALEN-HELCHTEREN
adres		Maastrichtsestraat 12 - 3530 HOUTHALEN- HELCHTEREN
	CLB	114876 - Vrij CLB Midden - Limburg te HOUTHALEN-HELCHTEREN
adres		Saviostraat 39_1° - 3530 HOUTHALEN- HELCHTEREN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 29/11/2010, 30/11/2010, 01/12/2010
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 01/12/2010
Datum bespreking verslag met de instelling 10/12/2010

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Ann Schelfhout
Teamleden Paul Lemmens
Deskundige(n) behorend tot de nihil
administratie
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	6
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	6
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	6
4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
4.3 Lager onderwijs: Nederlands	9
4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
5.1 Personeelsbeheer	11
5.2 Professionalisering	11
5.3 Materieel beleid	11
5.4 Welzijn	11
5.5 Curriculum	11
5.6 Begeleiding	11
5.7 Evaluatie	13
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	13
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	14
7.1 Wat doet de school goed?	14
7.2 Wat kan de school verbeteren?	14
7.3 Wat moet de school verbeteren?	15
8. ADVIES	16
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Basisschool De Biekorf bestaat uit twee vestigingsplaatsen, beide gelegen in de deelgemeente Helchteren. De school organiseert in het centrum een lagere afdeling met twee of drie klassen per leerjaar en in de vestigingsplaats Sonnis een kleuterafdeling met een combinatiegroep voor de eerste graad. Er waren recent wissels in de beleidsfuncties. Het team kenmerkt zich door veel deeltijds werkende leraren. De laatste jaren is er een afvloeiing van jongere leraren omwille van een dalend leerlingenaantal.

De school kan aantonen dat ze voor Nederlands, en in de kleuterafdeling ook voor wereldoriëntatie, beantwoordt aan de verwachtingen die de overheid stelt in de ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs en de eindtermen voor het lager onderwijs. Belangrijk is dat de kleuterleidsters daarvoor almaar meer vertrekken vanuit de leerplannen, want die geven aan hoe ze diepgaander werk willen maken van de ontwikkelingsdoelen. Desondanks is het bewaken van het aanbod vertrekend van deze doelen nog een uitdaging voor de kleuterafdeling. In de lagere afdeling kan voor het leergebied Nederlands het leerplangebied nog aan belang winnen om de eindtermen te realiseren. Toch wijzen toetsresultaten uit dat de lagere afdeling de doelen van het leerplan bereikt bij zo veel mogelijk kinderen.

In de lagere afdeling beantwoordt de school voor wereldoriëntatie niet aan de verwachtingen die vertaald zijn in de leerplannen. De leraren gingen tot nog toe niet na of alles wat moet, ook voldoende aan bod komt. Daarnaast is uitzoeken welke leerstof ze best aanbieden om de doelen te bereiken nog geen gewoonte en hanteren teamleden diverse bronnen, die vooralsnog niet op elkaar afgestemd zijn. Ook de manier waarop de leraren wereldoriëntatie geven is erg verschillend. Sommigen gaan al veel meer uit van het dagdagelijkse leven dat de kinderen kennen, en geven ze ook kansen om al doende de wereld om hen heen te leren kennen, begrijpen en respecteren.

Voor het leergebied Nederlands vindt de school het belangrijk dat de kinderen vlot en foutloos onze taal kunnen lezen, schrijven en ontleden. Dit blijkt ook uit de puntenverdeling op de rapporten. Omdat allerlei testen uitwezen dat hieraan toch nog meer gewerkt kon worden, organiseert het team bijkomende lesjes hiervoor. Spreken en luisteren krijgen stilaan meer aandacht dan vroeger. Dat komt voor een groot deel omdat het beleid en de leraren, en dan vooral in de kleuterafdeling, vinden dat de kinderen taalvaardiger moeten worden: dat ze beter hun gedachten kunnen, durven en willen vertellen of uitschrijven. Ze stuurden hun eigen aanpak bij en gebruiken nu werkvormen die de kleuters en de leerlingen uitdagen tot meer spreken en luisteren, lezen en schrijven. Toch kunnen de leraren van de lagere afdeling nog meer afstappen van het klassikaal lesgeven en actieve werkvormen toepassen zodat kinderen nog meer spreekansen krijgen.

Naast het voldoen aan erkenningsvoorwaarden moet de school ook haar kwaliteit bewaken. De wijze waarop de school de kinderen begeleidt, toont aan dat ze dat doet. De leraren willen niet alleen dat de kinderen zich goed voelen, maar ook dat ze betrokken zijn bij wat in de klas gebeurt. Sommige leraren van de lagere afdeling gebruiken al vaker hoekenwerk, groepswork en werkvormen waarin kinderen actief en dus meer betrokken kunnen zijn. Dat leraren van de Biekorf bij elkaar gaan kijken en overleggen hierover om dit ook te kunnen toepassen, komt nog niet voor. Als er zich een leer- of ontwikkelingsprobleem aandient bij kinderen, speelt de school daar meteen op in. Een goed werkend systeem van opvolging, hulp en zorg is daarvoor ondersteunend. De school zet sterk in op het overleg met ouders over de ontwikkeling van hun kind.

Even belangrijk voor de school, de leraren en de kinderen is het algemene beleid. Dat is niet langer alleen maar een zaak voor de directeur, maar ook een verantwoordelijkheid voor de zorgcoördinator, de taak- en andere leraren. Dit 'samen school maken' zorgt

ervoor dat de school nu een nieuwe weg kan inslaan. Tot nog toe toont de school daarin al een knappe aanzet wat erop wijst dat de directeur, het zorgteam en de leraren er samen in kunnen slagen de school te worden die ze willen zijn.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

Lager onderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- recente directiewissel
- recente coördinatorenwissel
- veel deeltijds werkende teamleden
- daling leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar
- toename moeders niet in het bezit van een diploma secundair onderwijs.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- De school kan via de screenings en tests en het onderwijsleerproces en bijhorende observaties voldoende effecten voor Nederlands aantonen.

- De kleuteronderwijzeressen zijn zich bewust van het belang van de ontwikkelingsdoelen en de leerplannen. Deze referentiekaders vormen almaar meer de vertrekbasis om het dagelijkse aanbod te richten.
- De leraren hanteren een weekschema opgebouwd vanuit de vier ervaringssituaties om het dagelijkse aanbod vanuit een thema te organiseren. De geselecteerde activiteiten worden gekoppeld aan ontwikkelingsaspecten en leerplandoelen. De leraren streven in dit schema een geïntegreerde benadering van alle leergebieden, en dus een samenhangend geheel, na.
- De leraren stofferen het aanbod voor Nederlands zowel vanuit ervaring en deskundigheid, als vanuit gestructureerd bronnenmateriaal.
- De fiches en vooral de leerlijnen die de leraren hanteren voor terugkerende activiteiten en hoeken ondersteunen de gradatie en continuïteit. Verder zijn het vele informele en formele overleg en de ervaring van de kleuterjuffen ondersteunend voor een geleidelijk opgebouwd taalaanbod en de didactische aanpak. Een voortdurende wissel van de groepsleerkracht bij de jongste kleuters weegt op de continuïteit van het kleuteronderwijs.
- Een eenduidig bewakingssysteem om in functie van het nastreven van leerplandoelen, over- of onderaanbod systematisch te detecteren ontbreekt.
- In de visie die het team aankleeft, staat het bevorderen van taalvaardigheid, en dan vooral het spreken en luisteren, centraal. Vanuit de taalvaardigheidsprincipes legt het team een accent op 'taal-de-hele-dag' en wil dit toepassen op de hoekenwerking. De leidsters slagen erin om de hoeken zo optimaal mogelijk te verrijken binnen een thema en interactie (gerichter samenspelen en -werken) te stimuleren. Illustratief voor dit laatste zijn het meespelen en het voeren van feedbackgesprekjes met de kleuters. Effecten zijn alvast het verhogen van het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters. Taalkrachtige initiatieven zijn onder meer het dagelijkse onthaalmoment, het gebruik van een klaspop, de verteltafel en het 'boek van de week'.
- Zowel de functionele klasinrichting als de leerkrachtenstijl getuigen van een krachtige leeromgeving. Ze zijn afgestemd op de ontwikkeling van de ontluikende taalvaardigheden en de taalschatverrijking van de kleuters.
- De leraren verruimen de boekenhoek in samenwerking met de bibliotheek. Ook de uitstappen en de waarnemingsmomenten ervaren ze als verrijkend voor de taalvaardigheden.
- De school neemt vele initiatieven voor een laagdrempelige niveauovergang van kleuter- naar lager onderwijs. In de wijksschool verlopen uitwisselingen als vanzelfsprekend omwille van de kleinschaligheid. De resultaten van de begintoetsen voor Nederlands van de eersteklassertjes worden niet aangewend om de onderwijskwaliteit van het Nederlands in de kleuterafdeling af te toetsen.
- Uit de voorgelegde planningsdocumenten, de resultaten van sommige screenings en tests en uit de observaties van het onderwijsleerproces blijkt voldoende aandacht voor het nastreven van de lees- en schrijfvoorwaarden. De structurele aandacht bij de oudste kleuters voor het fonemische bewustzijn resulteert in verhoogde resultaten voor lezen.
- Er is heel wat gerichte en permanente aandacht voor het opvolgen van de taalontwikkeling bij de kleuters. Om een goed beeld te krijgen op de taalontwikkeling van elke kleuter observeren de kleuterjuffen veelvuldig. Omwille van de combinatieklassen voorzien de leraren doorgaans een gedifferentieerd aanbod.
- Anderstalige kleuters krijgen in de mate van het mogelijke een aangepaste aanpak en gedifferentieerd aanbod door de groepsverantwoordelijke. Externe ondersteuning gebeurt noch voor deze doelgroep, noch voor andere zorgbehoevende kleuters.
- Op leerkrachtniveau zijn de actuele bronnenmaterialen, de gerichte nascholingen en het leren van elkaar ondersteunend voor een aangepaste taaldidactiek en een taalkrachtig klimaat.

4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- De school kan vanuit het aanbod aantonen dat ze de leerplandoelen in voldoende mate nastreeft en dat er op basis van observaties voldoende leeropbrengst is. De kleuteronderwijzeressen refereren vooral aan de screening van competenties.
- De kleuteronderwijzeressen zijn zich bewust van het belang van de ontwikkelingsdoelen en de leerplannen. Deze referentiekaders vormen almaar meer de vertrekbasis om het dagelijkse aanbod te richten.
- De leraren hanteren een weekschema opgebouwd vanuit de vier ervaringssituaties om het dagelijkse aanbod vanuit een thema te organiseren. De geselecteerde activiteiten worden gekoppeld aan ontwikkelingsaspecten en leerplandoelen. De leraren streven hierbij een geïntegreerde benadering van alle leergebieden, en dus een samenhangend geheel, na. Omwille van de combinatieklassen voorzien de leraren doorgaans een gedifferentieerd aanbod.
- De leraren stoffen het aanbod voor wereldoriëntatie zowel vanuit ervaring en deskundigheid, als vanuit gestructureerd bronnenmateriaal.
- De fiches en de leerlijnen die de leraren hanteren voor terugkerende activiteiten en sommige hoeken ondersteunen de gradatie en continuïteit. Verder zijn het vele informele en formele overleg en de ervaring van de kleuterjuffen ondersteunend voor een gradueel opgebouwd aanbod en de didactische aanpak. Een voortdurende wissel van de groepsleerkracht bij de jongste kleuters weegt op de continuïteit van het kleuteronderwijs.
- Een eenduidig bewakingssysteem van het aanbod, in relatie met de leerplandoelen, om over- of onderaanbod systematisch te detecteren ontbreekt.
- Elk thema krijgt een sterke inkleuring met een of meer waarnemingen die georganiseerd worden in de klas, in de onmiddellijke of de verdere buurt, ook vanuit ad hoc gebeurtenissen, wat de betrokkenheid van kleuters verhoogt. Daarnaast krijgen de kleuters ruimschoots kansen om te exploreren en te beleven via een divers en rijk aanbod van doe-activiteiten. Ze worden betrokken bij de keuze en de verdere uitwerking van thema's.
- Binnen het wereldoriënterend onderwijs worden volop kansen benut om de taalontwikkeling en het inzicht in wiskundige begrippen en handelingen op een functionele manier te bevorderen. De belevingen worden vaak muzisch verwerkt waarbij creativiteit en spontaniteit veel aandacht krijgen.
- De school beschikt over veel klassikaal en individueel materiaal, ook software, om de ontluikende kennis en inzichten in de wereld om hen heen te stimuleren.
- Opvallend is de aandacht voor een gerichte en rijke inrichting van de klas en van de hoeken binnen een thema en een functioneel gebruik van kalenders en daglijnen. Het aanbod in de speel- en werkhoecken komt tegemoet aan de onderzoekende houding van de kleuters. Techniek krijgt aandacht in de bouwhoek en door het aanbod aan constructiemateriaal. Het team maakt gaandeweg formele afspraken voor een graduele opbouw van de invulling en de werking van de speel- en werkhoecken. Momenteel wordt de bouwhoek onder de loep genomen. Terwijl de hoeken thematisch verrijken al een verworvenheid is, blijven de teamleden zich hierin professionaliseren ook onder meer via collegiale consultaties. Hieruit blijkt het sterke accent dat het team legt op de algemene zorg.
- De teamleden stimuleren de zelfstandigheid en de zelfredzaamheid bij de kleuters. Stappenplannen, contractwerk, takenborden en pictogrammen dragen hiertoe bij. Deze initiatieven vormen de basis voor het leren leren in de lagere afdeling.
- Uit de gesprekken, observaties en documentanalyse blijkt een sterk reflecterend vermogen van het team.

4.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- Met de resultaten van zowel een koepelgebonden eindtoets, methodegebonden toetsen als toetsen van het leerlingvolgsysteem toont de school de nodige opbrengsten voor het leergebied Nederlands voldoende aan. Hieruit blijkt ook dat ze bij zo veel mogelijk leerlingen de eindtermen voor dit leergebied bereikt.
- Het leerplan hanteren als baken voor het pedagogisch-didactisch handelen en voor het talig aanbod komt weinig voor. In evaluatieverslagen schrijft de school dat het leerplan weinig gekend is. De gesprekken bevestigen dit. Het leerplan wordt wel al eens ter hand genomen bij het uitwerken van prioriteiten.
- Voor het aanbod van leerinhouden werken de leraren vanaf het tweede leerjaar met een onderwijsleerpakket dat ze vrij consequent volgen, wat ook de continuïteit en gradatie verzekert. Het is sterk richtinggevend voor een evenwichtige benadering van de verschillende domeinen. De school vertrouwt erop dat het onderwijsleerpakket beantwoordt aan wat het leerplan voorschrijft.
- Terwijl taalvaardigheid in de vorige cyclus een pijler was van het schooleigen beleidsplan voor gelijke onderwijskansen kan het team de krachtlijnen moeilijk verwoorden. Dit blijkt ook in de praktijk waar een klemtoon ligt op het technisch-reproductieve luik. In het leerlingenrapport, dat onlangs bijgestuurd werd, komen nog niet alle leerdomeinen voor en is er voor de geselecteerde domeinen een onevenwichtige puntenverdeling. De doorgaans klassikaal-frontale onderwijsstijl weegt op de spreekkansen van leerlingen.
- Toch krijgen de domeinen spreken en luisteren en creatief schrijven almaar meer en waardevolle aandacht. Knap zijn onder meer de initiatieven van 'het kind van de week' en de presentatie van de stelwerkjes.
- In het lees- en spellingonderwijs werd de school geconfronteerd met minder goede uitslagen in vergelijking met de omringende scholen. Het team startte onder leiding van de pedagogische begeleidingsdienst een traject op om het lees- en spellingonderwijs kritisch te analyseren en interventies op te starten. Daarnaast leidden reflecties over eigen leerlingvolgresultaten dit schooljaar tot meer en gerichte aandacht voor leestraining waarbij het team met leesmotiverende taken het leesplezier wil verhogen. Volgens sommige leraren maken kinderen met leesvertraging via het ralflezen soms spectaculaire leessprongen.
- Methodieken, zoals groeps- en partnerlezen en het voorlezen intensiveren de kansen op technisch en begrijpend lezen. Leesouders worden ingeschakeld. Doorgaans goed georganiseerde klasbibliotheken en bibliotheekbezoek laten toe in te spelen op de leesinteresse van kinderen. Verscheidene andere initiatieven voor boekpromotie komen daar ook aan tegemoet. Leraren geven aan dat hun inspanningen effectief zijn. Criteria en afspraken voor een goed ingerichte en gradueel opgebouwde boekenhoek ontbreken alsnog.
- Om de spellingvaardigheden bij leerlingen te verhogen, organiseert de school binnen de taakklaswerking spellinggroepjes. In de bovenbouw focust de school op klasinterne trainingen. Voor een aantal kinderen volgen de teamleden de op schoolniveau afgesproken compensaties waarbij aandacht is voor continuïteit.
- Het ontbreekt voor dit leergebied aan afspraken over ondersteunende wandplaten. De klasbeelden etaleren terzake een verscheidenheid.
- In een aantal klasgroepen zijn de lessen Nederlands verdeeld over verschillende teamleden, wat kan wegen op een gelijkgerichte didactische behandeling van het aanbod. Daarnaast kan deze keuze ook leiden tot overaccentuering van deeldomeinen.

4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Vaststellingen

- Het team bewaakt onvoldoende of alle leerplandoelen aan bod komen en of er voldoende evenwicht is tussen en aandacht is voor alle domeinen. Het principe van de multiperspectiviteit is dan het uitgangspunt. Dit geldt ook op het niveau van de leerlingen: welke doelen zijn bereikt en in welke mate? De school kan onvoldoende aantonen dat ze bij zo veel mogelijk leerlingen de leerplandoelen voor dit leergebied bereikt.
- Terwijl het leergebied wereldoriëntatie een schoolprioriteit is vanuit de vorige doorlichting, ontbreekt een doordachte, transparante en trajectmatige aanpak. Het leerplan onder de loep nemen en de achterliggende visie opfrissen kwam alsnog niet voldoende aan bod.
- De resultaten van een koepelgebonden test voor het vierde leerjaar geven een score onder het Vlaamse gemiddelde. Deze resultaten aanwenden om te reflecteren over het wereldoriënterend onderwijs in de school gebeurde tot nog toe niet, maar is wel opgenomen in actieplan voor het gelijke onderwijskansenbeleid.
- De continuïteit en de gradatie in het aanbod voor wereldoriëntatie zijn niet gewaarborgd omwille van de verscheidenheid in het aanbod en in de aanpak. Graadoverschrijdende afspraken ontbreken over het gebruik van de verscheidene onderwijsleerpakketten.
- De leraren van de derde graad voerden verleden schooljaar een onderwijsleerpakket in. Ze maakten afspraken over themaselectie en de tijdlijn. Momenteel verkennen en experimenteren de leraren van de tweede graad met dit pakket. Het toetsen aan het leerplan en afspraken over het gebruik en afstemming ervan ontbreken. In de eerste graad volgen de leraren een pakket dat gekoppeld is aan de taalmethode, aangevuld met eigen materiaal, een tijdschrift en/of informatie van internet.
- Er zijn verschillen in de onderwijsaanpak of de begeleidingsstijl van leerkrachten, in de wijze waarop kinderen mogen leren en in de mate van sturing door de leerkracht of door het kind zelf. Sommige leraren slagen erin hun sturende aanpak te compenseren met uitdagende opdrachten, terwijl andere leerkrachten zich vooral zien als doorgevers van kennis. Hierdoor komt het evenwicht tussen de viervoudige opdracht, te weten kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes, in het gedrang. Enkele leraren geven leerlingen reeds kansen om vanuit een explorerende en onderzoekende houding competentier te worden in de wereld van de natuur, technologie, mens, maatschappij en ruimte. Voor anderen is het onderwijs werkelijkheidsgericht voorzover de thema's van de leerpakketten aansluiten bij die leefwereld.
- Hoewel in de meeste klassen wereldoriëntatie een plaats krijgt aan de klaswanden of als aanvulling van een tijdlijn, waarbij het thema gevisualiseerd wordt en met taalschat ondersteund, zijn toon- of demonstratietafels met werkmateriaal van de leerlingen nog een uitzondering.
- Er is een gebrek aan continuïteit en gradatie over de graden heen in het visualiseren en het gebruik van ondersteunende wandplaten voor tijd- en ruimtekaders. De groepsleraren wendde de aanwezige wandplaten weinig functioneel aan om aangereikte informatie of actua te duiden. Leerkrachtafhankelijk wordt de actualiteit gebruikt als hefboom voor levensecht en leerlingbetrokken onderwijs in een leergebiedgeïntegreerde aanpak.
- In meerdere klassen wordt wereldoriëntatie gegeven door duopartners. Dat de leraren dan kiezen voor het aanbieden van elk een eigen thema getuigt van een eerder leerkracht- en minder van een kindgerichte benadering.

- Vanuit de thema's waarvoor de leraren zich vooral baseren op het bronnenmateriaal, is er aandacht voor onder meer gezondheidsopvoeding, burgerzin en milieu-educatie. Sommige klassen hanteren voor verkeer een apart pakket. De tweejaarlijkse zeeklassen krijgen een multiperspectieve en een leergebiedgeïntegreerde benadering. De initiatieven op schoolniveau leveren een belangrijke bijdrage aan het wereldoriënterend onderwijs. Illustratief hiervoor zijn het schooltuintje en de acties van de werkgroep 'Milieu Op School'.
- Het exploreren van de grote verscheidenheid aan leerkanalen over de deelgemeente Helchteren en omgeving en over aspecten van het dagelijkse leven van de inwoners, wordt te weinig geanalyseerd om hierover afspraken te maken op schoolniveau.
- Leerlingen ICT laten gebruiken bij het voorstellen van informatie aan anderen en hen digitale informatie laten opzoeken, verwerken en bewaren, komt voor.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid.

5.6.1 Leerbegeleiding

Vaststellingen

- De school werkt voor leerbegeleiding vanuit een heldere en eenduidige visie. Essentie is een kindgerichte benadering waarvoor de groepsleraar de eerstverantwoordelijke is en waarin de communicatie met ouders veel aandacht krijgt. De ultieme ambitie is vervat in het jaarthema 'accent op talent'. Toch kunnen sommige leerkrachten hun rol als spilfiguur in de zorgverlening moeilijk duiden tijdens de gesprekken.
- De leraren en kinderen gaan respectvol en attent met elkaar om zodat het welbevinden van kleuters en leerlingen groot is. Knap, en ondersteunend hiervoor, is het gebruik van de methodiek voor sociale vaardigheden.
- De algemene leerbegeleiding bevordert de betrokkenheid en de interactie van kleuters en leerlingen. Ze is in de kleuterafdeling veeleer begeleidend en ondersteunend en vertrekt van uitdagende, krachtige leeromgevingen. Ook de hoekenwerking draagt daartoe bij.

- Leerlingeninitiatief en -activiteit met kansen voor interactie, komen in de lagere afdeling voor maar zijn beperkt en leerkrachtafhankelijk. Sommige leraren hanteren groeps- en partnerwerk, hoeken- of contractwerk als alternatieve werkvormen. Vanuit de hang om het leerproces in handen te hebben, opteren de meeste leraren voor een gestuurde onderwijsstijl die doorgaans klassikaal is en die wordt overheerst door het handboek. Daardoor neemt de betrokkenheid van leerlingen tijdens de les gaandeweg af.
- Naast het vooral preventieve karakter van de algemene leerbegeleiding door de groepsleraar, hanteert de school een transparant en sluitend zorgcontinuüm, gevat in functionele procedures, formulieren en overlegstructuren. Zowel het zorgteam als de groepsleraren onderstrepen de efficiënte werking die toelaat zo snel mogelijk, doortastend en accuraat te interveniëren.
- In de lagere afdeling is het organiseren van miniklasjes voor preventie en remediëring van wiskunde ingebed. Opvallend is dat deze organisatievorm toepassen in andere leergebieden voor meerdere leraren nog een uitdaging is. Het leren van elkaar, ook vanuit de kleuterafdeling, mist kansen. In een aantal leergroepen organiseert de school voor de lessen wiskunde groepsverkleining.
- De leraren passen in voorkomend geval consequent compenserende maatregelen toe. De school streeft ernaar om de oudercommunicatie over deze interventies te versterken, ook in de rapportage, zodat ouders leren de verschillen te begrijpen, te aanvaarden en er beter mee om te gaan.
- De leraren krijgen een goed beeld van de beginsituatie van de kinderen via het leerlingbegeleidingsdossier, de overgangs- en de oudergesprekken. Met het leerlingvolgsysteem, de toetsen, de screenings en de observaties volgt de school de vorderingen van kleuters en leerlingen op. Testinterpretaties en de besprekingen ervan op het multidisciplinaire overleg, laten toe op diverse wijzen gericht te differentiëren. Ze monden uit in afspraken over interventies door onder meer de groepsleraar maar vooral door het zorgteam.
- De leraren geven aan dat ze voor hun zorgbrede werking een degelijke ondersteuning ervaren vanuit het zorgteam en verwijzen dan vooral naar de leerlinggerichte interventies en de organisatorische ondersteuning. De school investeert, naast de lestijden voor gelijke-onderwijskansenbeleid en de uren zorgcoördinatie, ook nog 31 lestijden uit het reguliere pakket klasexterne, groepsgerichte leerlingbegeleiding. De school hanteert hiervoor een transparante taakverdeling. Klasinterne ondersteuning kan aangevraagd worden maar komt omzeggens niet voor.
- Het team wil een breder beeld krijgen van de kinderen en organiseert daarom almaar meer oudercontacten waarbij niet alleen aandacht gaat naar de cognitieve maar ook naar de sociaal-emotionele ontwikkelingscomponent. Illustratief hiervoor zijn de oudervertelavonden op basis van een door ouders voorbereide vragenlijst. De derde graad organiseert deze activiteit op kindniveau in functie van het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen.
- Het vernieuwingstraject voor de selectie van de schoolprioriteiten is aangestuurd door het zorgteam en vertaald in het gelijke onderwijskansenbeleid: diversiteit en socio-emotionele ontwikkeling. Voor de school staat de concretisering ervan gelijk met het schoolwerkplan. Vanuit een uitgeschreven schoolspecifieke visie somt dit plan naast te borgen realisaties concrete acties op voor 'werken aan krachtige leeromgevingen', 'breed evalueren' en 'de implementatie van een methode voor sociale vaardigheden'. Wat, wie, hoe, wanneer en de evaluatie zijn vaste rubrieken, wat de kansen op het slagen van deze vernieuwingen aanzienlijk verhoogt. Desondanks kunnen meerdere teamleden deze prioriteiten moeilijk weergeven wat kan wijzen op het minder gedragen zijn en dus kan wegen op de doeltreffendheid.
- Het zorgteam en de leraren kunnen van de zorgwerking effecten aangeven en illustreren.
- Enkele kinderen worden extra ondersteund door leraren voor geïntegreerd onderwijs. Het team ervaart een functionele en effectieve samenwerking met deze externen.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- De school kende de voorbije jaren onduidelijkheid over de invulling van het ambt van het leiderschap. Dit leidde tot een moeilijke beleidsperiode waarin verwatering van afspraken en procedures om de hoek kwamen kijken. De school verwijst daarvoor naar een cluster van factoren. Zo zijn er de recente directie- en coördinatorenwissels en het hoge aantal deeltijds werkende teamleden. De Biekorf heeft een ouder lerarenkorps omwille van afvloeiingen als gevolg van een dalend leerlingenaantal.
- Enkele van deze teamleden draaien soms op door de tijd gegroeide routine. Toch is er bij het team voldoende openheid voor en wil om te vernieuwen. Kenmerkend voor De Biekorf is een groeiende verandering in de schoolcultuur van 'samen school maken' en almaar minder van 'de leraar-baas-in-zijn-klas'.
- Naast de directeur die vanaf dit schooljaar daadkrachtig tekent voor het algemene beleid, richt, ondersteunt en volgt de zorgcoördinator mee de pedagogisch-didactische werking. Een kernteam werkt beleidsondersteunend. Uit een zelfevaluatie blijkt dat de bestaande structuren zoals werkgroepen en overlegmomenten niet optimaal worden gebruikt. Er is nood aan heropfrissing van de invulling ervan.
- Het leiderschap stelt visieontwikkeling met het oog op 'samen school maken' als schoolprioriteit. Het team kenmerkt zich met de zoektocht naar een gedragen en evoluerende visie overeenkomstig met wat de Biekorf vandaag is en/of wil zijn en de daaruit voortspruitende groeiende gezamenlijke doelgerichtheid. De school pakt dit, met hulp van de pedagogische begeleidingsdienst, doordacht en rustig aan. Sensibiliseren en informeren, ondersteunen en begeleiden, maar ook inspraak en reflectie zijn wezenlijke pijlers van dit traject. Toch blijft het voor de teamleden een moeilijke oefening om resultaten hiervan te duiden.
- Het interne leiderschap vertrouwt op de autonomie, de verantwoordelijkheid en de deskundigheid van de individuele leraren. Gerichte druk uitoefenen om het pedagogisch-didactisch handelen van de teamleden te sturen en de koers te bewaken door middel van onder meer klasbezoeken en functioneringsgesprekken, krijgt beginnende aandacht.
- Het nieuwe beleid hecht veel belang aan een goede communicatie met het team als ondersteuning van de interne onderwijskwaliteit. Voorbeelden zijn de mailings die teamleden ook thuis kunnen raadplegen, de regelmatige tussentijdse briefings, de organisatie van de teamvergaderingen, het mededelingenbord en de wegwijsbrochure voor nieuwe collega's. Het paralleloverleg is niet structureel vastgelegd zodat de impact ervan divers is en meestal beperkt blijft tot praktische afspraken.
- De school heeft een groeiende evaluatiecultuur, aangestuurd vanuit de zorgwerking. Die is inzake onderwijsopbrengsten sterk gericht op het individuele kind. Gerichte analyses en interpretaties op niveau van het leerjaar of de school en beschouwd over een langere termijn, krijgen tot nog toe minder aandacht om voorgestelde bijstellingen te onderbouwen of om eventuele lacunes te detecteren en bij te sturen.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De school kan voor het leergebied Nederlands vanuit test- en toetsgegevens, observaties en het aanbod aantonen dat ze bij zo veel mogelijk leerlingen de leerplandoelen in voldoende mate bereikt.
- In de kleuterafdeling krijgen zowel de ontwikkelingsdoelen als de leerplandoelen groeiende aandacht als een richtinggevend baken voor het aanbod.
- Het kleuterteam legt op een leergebiedgeïntegreerde wijze een sterk accent op het stimuleren van taalvaardigheid.
- In de lagere afdeling zijn er opvallende initiatieven om het leesonderwijs te versterken en is er beginnende aandacht voor zowel communicatieve vaardigheden als creatief taalgebruik.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De leerbegeleiding is effectief. Ze verloopt doordacht, transparant en efficiënt en zet sterk in op communicatie met ouders.
- De handelingsgerichte benadering van de externe ondersteuning van de leerbegeleiding biedt kinderen extra kansen en leidt tot aantoonbare effecten.

Wat betreft het algemeen beleid

- Kenmerkend voor het nieuwe beleid is de aansturing van het team in een zoektocht naar een schooleigen, gedragen en evaluerende visie op wat voor de school kwaliteitsvol onderwijs is en van waaruit ze zich wil herprofilen.
- In de school heerst er een open, democratische en communicatieve cultuur. Het is één van de basisvoorwaarden om het invoeren van vernieuwingen te doen slagen.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Ondanks het groeiende besef bij het kleuterteam van het belang van het leerplangebied, heeft het bewaken van de volledigheid van het aanbod voor Nederlands en wereldoriëntatie nog groeikansen.
- In de lagere afdeling kan de verkenning van het leerplan voor Nederlands en het concretiseren ervan, vanuit de principes van taalvaardigheidsonderwijs, nog aan belang winnen. Een evenwichtige rapportering van alle domeinen is hiervan een logisch gevolg.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De eerstelijnszorg kan nog aan rendement winnen door te investeren in een minder sturende naar een nog meer evoluerende begeleidende onderwijsstijl en het toepassen van alternatieve werkvormen.
- De school kan de beschikbare onderwijsopbrengsten niet alleen kindgericht aanwenden, maar ook nog meer op leerkracht- en schoolniveau en beschouwd over een langere termijn, dit om eventuele lacunes te detecteren en bijstellingen te onderbouwen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Schoolafspraken opfrissen, bijsturen en opvolgen om te borgen wat goed is en om prioriteiten te implementeren kan meer en structurele aandacht krijgen.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In de lagere afdeling beantwoordt het aanbod voor het leergebied wereldoriëntatie niet voldoende aan het leerplan en de achterliggende visie.
- In de lagere afdeling moeten er voor wereldoriëntatie verticale afspraken gemaakt worden vanuit het leerplan over het concrete aanbod, de didactische aanpak, de gebruikte bronnen, de opbouw en het bewaken én de evaluatie van de realisatie van de doelen.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen
of nastreven van de atitudinale eindtermen voor
wereldoriëntatie

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september 2013** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Ann Schelfhout

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Els Gijbels